

Til kontrollutvalget i Alstahaug kommune

Sandnessjøen 16.02.2021

Saksbehandler:

Sekretariatsleder

Tobias Langseth

SAK 01/2021: RAPPORT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT [ØK. STYRING]

1: Innledning og bakgrunn

Revisjon Midt-Norge har på oppdrag fra kontrollutvalget utført forvaltningsrevisjonsprosjektet «Økonomistyring» og oversendt endelig rapport datert 17. desember 2020. Rådmannen ble gitt anledning til å uttale seg om rapporten, og det er avgitt høringssvar datert 01.12.2020, gjengitt i vedlegg 2 til revisjonsrapporten [side 54 o. fl.]. Jf. rapportens kapittel 5 [side 45].

Revisjonsprosjektet har undersøkt følgende problemstillinger:

1. Er budsjettprosessen i Alstahaug kommune i tråd med lov- og regelverk og god faglig praksis?
2. Har Alstahaug kommune etablert rapporteringsrutiner i tråd med lov- og regelverk og følges rapporteringsrutinene opp i praksis?
3. Har ansatte med budsjettansvar tilgang på, og tilstrekkelig kompetanse i bruk av nødvendige verktøy for å drive god økonomistyring?

Forvaltningsrevisjonen er avgrenset til bestemte tjenesteområder og enheter i kommunen, jf. rapportens avsnitt 1.1 [side 8].

2: Kontrollutvalgets oppgaver og rolle

Kontrollutvalgets oppgave er i denne sammenheng å behandle forvaltningsrevisjonsrapporten, og avgi rapport til kommunestyret om at prosjektet er gjennomført samt hvilke resultat revisjonen har gitt. Jf. bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 4:

§ 4. Kontrollutvalgets rapportering om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av dem.

Kontrollutvalget skal også påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp, samt rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader er fulgt opp. Jf. bestemmelsene i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5:

§ 5. Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt opp.

3: Forvaltningsrevisjonsrapportens konklusjoner

Jf. rapportens avsnitt 6.1 [side 46].

«Revisor konkluderer med at budsjettprosessen i Alstahaug kommune er i tråd med lov – og regelverk, men at det er enkelte svakheter i faglig praksis. Kvalitetssikring av anslag på lønn og bruk av prognoser er viktige elementer i praksis som bidrar til realisme i budsjettet. Innen PLO finner vi et eksempel på at forventede ressursbehov ikke reflekteres i budsjettet. Voksenopplæringen og TFF har gjentatte, relativt store avvik. Dette indikerer potensial for bedre kvalitetssikring av budsjettanslag. Revisor finner også at det i større grad bør redegjøres for usikkerhet i enhetenes budsjettanslag. Kommunen har gode rutiner for å sikre politisk deltakelse i budsjettprosessen. Spørreundersøkelsen indikerer likevel at det kan være et potensial for å øke opplevelsen av innsyn og delaktighet i budsjettprosessen blant medlemmer i kommunestyret. Spørreundersøkelsen indikerer også at det er delte meninger blant politikerne når det gjelder hvor godt administrasjonen ivaretar politiske styringssignaler og når det gjelder om innstilling til årsbudsjett og økonomiplan er forståelig. Revisor finner også at det er noe uklarhet knyttet til hvilket ansvar avdelingslederne innen helse og PLO har i budsjettarbeidet.

Videre konkluderer revisor med at Alstahaug kommune har etablert rapporteringsrutiner i tråd med lov og regelverk og at retningslinjene i det alt vesentlige følges opp i praksis. Det er behov for at gjeldende rapporteringsrutiner formaliseres i et oppdatert økonomireglement. Dette har kommunen en prosess på. Revisor finner få eksempler på at rapportering fra enhetslederne ikke er i samsvar med det rapporteringsmalen legger opp til at det skal rapporteres på. Data fra spørreundersøkelsen indikerer at det kan være rom for forbedringer knyttet til redegjørelse for tiltak som kan iverksettes for å håndtere avvik fra vedtatt årsbudsjett. Spørreundersøkelsen indikerer også at en betydelig andel av kommunestyremedlemmene opplever at økonomirapportene ikke er tilstrekkelige til at kommunestyret kan ivareta sitt ansvar.

Endelig konkluderer revisor med at ansatte har tilgang på nødvendige verktøy for å drive god økonomistyring. Enhetene har også tilgang på personell med kompetanse i bruk av verktøyene. Revisor finner at kommunen gjennom obligatoriske kurs i regnskapsrapporterings- og budsjettverktøy har tatt grep med sikte på å få til en mer systematisk oppfølging av ledernes kompetanse. Det synes likevel å være rom for forbedring med tanke på opplæring av nytilsatte.»

4: Forvaltningsrevisjonsrapportens anbefalinger

Jf. rapportens avsnitt 6.2 [side 47].

Revisor anbefaler at

- Rådmannen bør ha fokus på kvalitetssikring av budsjettanslag i enheter med gjentatte store avvik
- Rådmannen bør etablere rutine for beskrivelse av usikkerhet i enhetenes budsjettanslag
- Rådmannen bør sørge for at det avklares med avdelingsledere innen helse og PLO hvilket ansvar de har i budsjettarbeidet
- Rapporteringsrutiner formaliseres og samles i et oppdatert økonomireglement
- Rådmannen bør etablere et opplæringstilbud til nyansatte ledere med økonomiansvar

5: Sekretariatets vurderinger

Under forutsetning av at sekretariatet oppfatter rapporten riktig, konkluderer revisor i hovedsak positivt på samtlige problemstillinger. Forvaltningsrevisjonen har også identifisert rom for kvalitetsforbedring vurdert opp mot revisjonskriteriene, og rapporten inneholder flere forslag i så henseende [avsnitt 6.2].

Når det gjelder revisjonskriterier, metodevalg og datagrunnlag vises det til rapportinnholdet.

Forvaltningsrevisjonsprosjektet vil bli presentert av Revisjon Midt-Norge i møtet.

Av kommuneloven fremgår:

§ 23-5. Rapportering til kommunestyret eller fylkestinget

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. I saker som skal oversendes til kommunestyret eller fylkestinget, skal kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken.

Utkast til saksfremlegg har i tråd med denne bestemmelsen blitt forelagt kommunedirektøren.

Kommunedirektøren har gitt skriftlig tilbakemelding pr. epost om at det ikke er spesielle kommentarer til sekretariatets saksutredning og forslaget til vedtak.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Økonomistyring» avgitt 17.12.2020 til etterretning, og oversender denne til kommunestyret i Alstahaug kommune for videre behandling.

I denne forbindelse uttaler kontrollutvalget følgende:

Revisjonsprosjektet har undersøkt følgende problemstillinger:

1. Er budsjettprosessen i Alstahaug kommune i tråd med lov- og regelverk og god faglig praksis?
2. Har Alstahaug kommune etablert rapporteringsrutiner i tråd med lov- og regelverk og følges rapporteringsrutinene opp i praksis?
3. Har ansatte med budsjettansvar tilgang på, og tilstrekkelig kompetanse i bruk av nødvendige verktøy for å drive god økonomistyring?

Forvaltningsrevisjonen er avgrenset til bestemte tjenesteområder og enheter i kommunen.

Den gjennomførte forvaltningsrevisjonen konkluderer i hovedsak positivt på de problemstillingene som har vært gjenstand for undersøkelse og vurdering. Så langt kontrollutvalget kan bedømme, påpeker revisor at det også kan være rom for kvalitetsforbedring på enkelte felt innenfor kommunens økonomistyring. Utvalget henviser til rapportens innhold for nærmere detaljer.

Kontrollutvalget ber rådmannen merke seg rapportens anbefalinger og forbedringsforslag.

Kontrollutvalget ber videre rådmannen rapportere skriftlig til kontrollutvalget hvordan a) kommunestyrets merknader er fulgt opp og b) hvilke forbedringstiltak som for øvrig er iverksatt.

Frist for rådmannens rapportering til kontrollutvalget settes til 6 måneder etter dato for kommunestyrets behandling av forvaltningsrevisjonsrapporten.

Kontrollutvalgets forslag [innstilling] til kommunestyrevedtak er ut fra dette:

Kommunestyret slutter seg til kontrollutvalgets uttalelse.

Kontrollutvalget understreker imidlertid at kommunestyret, som har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet, vurderer både rapporten og kontrollutvalgets uttalelse på fritt grunnlag, og at utvalgets innstilling selvsagt ikke utelukker at kommunestyret har egne merknader. Avslutningsvis bemerkes det fra kontrollutvalgets side at et av hovedformålene med kontrollarbeidet i kommunen er å bidra til læring og kvalitetsforbedring over tid. Utvalgets innfallsvinkel er derfor at eventuelle avvik først og fremst bør betraktes i et systemperspektiv.

Vedlegg –

1: Revisjonsrapport avlagt 17.12.2020